

נחלרי נצח

יו"ל ע"י מוסדות כרמל'ב / בראשות הרב שמואל שטרן שליט"א

גליון מס' 676
שבת סוכות תשפ"א

ר"ח	צאת השבת	כניסת שבת	הדלקת נרות
19:37	18:57	17:46	ירושלים
19:35	18:59	18:03	תל-אביב
19:36	18:58	17:56	חיפה
19:37	18:59	18:05	באר שבע

דבר ראש הישיבה

הסוכה האהובה

למה לפעמים אנחנו 'חייבים' לצאת מהסוכה • למה מספיק שנכניס לסוכה את הראש ואנו מותרים על הרגליים • מה יותר חשוב וקדוש; המקוה או הסוכה • וגם: הסיבות לשם 'חג האסיף'

גופו ממש כדי שיוכל לקבל את קדושת הסוכה! והראיתי לו שרבי נתן מסביר את העניין, וכותב שעיקר הקדושה תלויה בפני האדם, אם המוח זך וטהור אז האדם יכול לקדש את כל הגוף.

ולכן גם כתוב שאם עשה סוכתו בגודל של ראשו ורובו יצא ידי חובת סוכה. וקשה, הרי גובה האדם בערך מטר שמונים, והוא בקושי יכול לדחוס את ראשו ורובו לשם, ורגליו נשארים בחוץ. איזו מין סוכה זו? למה לא חייבו להכניס גם את הרגלים? אלא בזה חז"ל מלמדים אותנו שלא מחשיבים את הרגליים, כי הרגליים נחשבים 'לבר מגופא' - מחוץ לגוף. תמיד הולכים אחר הראש, ואם יש ראשו ורובו יצא ידי מצוות סוכה, כי כאשר מתקנים את השורש, את הראש והחלק העליון, נתקן כל הגוף. ולכן מספיק שתהיה הסוכה בעלת שבעה טפחים, כנגד שבעת הנרות שבראשו של אדם.

יותר מהמקוה

ואדם שזוכה לקבל את אור הסוכה זה דבר גדול מאוד, ועל ידי קדושתה אפשר לזכות אפילו לבחינת רוח הקודש. והטעם לכך הוא כי הסוכה היא בבחינת בית המקדש, וכשבת המקדש היה קיים אז היו שואבים מ'שמחת בית השואבה' רוח הקודש, והיום שאין בית המקדש אז על ידי הסוכה שהיא בבחינת 'סוכה' ברוח הקודש אפשר לזכות לאיזו בחינה של רוח הקודש.

והאור של הסוכה יותר גבוה אף מהאור המקיף של המקוה, במקוה אמנם נכנסים לתוך עם כל הגוף, אבל בסוכה נכנסים אפילו עם הבגדים.

רבי נתן כותב שחג הסוכות נקרא חג האסיף, על שם שמאסף את כל המצוות שעשינו בכל השנה, ועכשיו בחג הסוכות הוא זוכה לכל האורות של כל מה שעשה במשך כל השנה. ועוד סיבה שנקרא חג האסיף, על שם שמאסף את הניצוצות מכל המקומות שהם בחינת פסולת גורן ויקב, ועל ידי מצוות סוכה מקבלים את הכח כל השנה להעלות הניצוצות מתוך הפסולת. וזו גם כן הבחינה שאדם יוצא לקירוב רחוקים בכל מיני מקומות רחוקים מהקדושה, שהם בחינת פסולת, ומלקט משם נשמות יקרות ומקרבים לה'. ואת הכח לברר מקבל על ידי מצוות סוכה, שהאור של חג זה מלווה אותנו כל השנה.

ברוך השם, לאחר כל התלאות והתיקונים שעברו עלינו לטובה בימי אלול ותשרי, אנו זוכים להגיע לחג הסוכות ולשבת בצל השכינה.

לפעמים אנו רגילים מידי לסוכה, אנו חושבים שאלו דפנות עץ עם עלים למעלה וכו', אך האמת היא שקדושתה מכוננת כנגד ענני הכבוד, ועל ענני הכבוד נאמר שאדם שלא היה שמור בקדושה היה הענן פולטו. וכן היה אומר המשגיח דיישבת מיר, שלפעמים אדם עוזב את הסוכה ונראה לו שזה בגלל שהוא צריך נוסע להורים או למקומות אחרים, והאמת לאמיתה היא שהסוכה פלטה אותו בגלל עוונותיו.

ואגב, כך זה גם במי שעוזב את ירושלים; זה לא בגלל שלא מצא דירה טובה, אלא ירושלים פלטה אותו. וכן מו"ר תמיד מביא את לשון רש"י בסנהדרין (קב. ד"ה מפתקה) שיש 'פיתקא של ירושלים', שבשמים נכתב בה כל יום מי יישאר ללון בירושלים, ומי שיצא מהפיתקה הזו סבור שהוא עוזב את ירושלים מכל מיני סיבות, אבל האמת היא שפשוט הוא הושמט מהפיתקא של ירושלים. וכן כשאדם נוסע לחוץ לארץ צריך להתבונן בזה, האם ארץ ישראל לא זרקה אותו? לנו זה נראה שאדם החליט כך בדרך הטבע אבל באמת יש שורש לדברים במקומות גבוהים.

אם המוח זך וטהור

והוסיף רבי נתן בליקוטי הלכות (הלכות סוכה א אות א'): "זה שכתב

רבנו נ"י במאמר המקיפים (תורה כא) שאי אפשר לזכות לבחינת סוכה - בחינת מקיפים - כי אם על ידי שיקדש שבעת הנרות שהם שבעה נקבי המח, דהיינו עיניו ואזניו ופיו וחטמו, שקדושת כל אלו הדברים תלוי בקדושת הברית כידוע, עכ"ל. נמצא שבשביל לזכות לקבל את המקיפים של הסוכה צריך האדם לקדש את עצמו מאוד בכל ענייניו. וממשיך רבי נתן (שם) שלכן סוכה שאין בה שבעה טפחים על שבעה טפחים פסולה, שזה רמז לשבת נקבי הראש שאדם צריך לקדשם ולטהרם כדי לזכות לקדושה האמיתית של הסוכה.

ופעם שאל אותי תלמיד: למה הדגישו את קדושת אברי הפנים דוקא? לכאורה אדם צריך לקדש את כל

יש 'פיתקא של ירושלים', שבשמים נכתב בה כל יום מי יישאר ללון בירושלים, ומי שיצא מהפיתקה הזו סבור שהוא עוזב את ירושלים מכל מיני סיבות, אבל האמת היא שפשוט הוא הושמט ממנה...

להזמנות: **02-6289761** / **052-7679638**

ספרו החדש של הרב'ח שמואל שטרן שליט"א

שביל חדש נפתח אל הלב

רחמים על הילד הסובל!

כמובן שאין במאמר זה משום קריאה לקחת טיפול תרופתי, אלא קריאה להשתחרר מ"מהם יאמרו" ולקחת אחריות על הילד. זה אומר, שאם אנו רואים שהילד סובל מבעיית קשב וריכוז, יש לקחת אותו לאבחון, לדעת את האמת ולהתמודד איתה! אגב: ישנה אפשרות שכיחה ביותר שהאבחון יראה שאין צורך בטיפול תרופתי, או שיש פתרונות חילופיים, אבל בכל אופן עלינו כהורים לברר את המצב.

מתוך ניסיון רב שנים יש באמתחתי סיפורים למכבי בעניין זה, ואספר אחד מהם: הכרתי תלמיד אחד שהייתה לו בעיית קשב וריכוז שפגעה בו באופן חמור ביותר, כך שרוב הזמן הוא בילה בחצר הת"ת במשחקים עם עצמו ועקב כך הוא פיתח בעיית קריאה, שבעקבותיה הוא לא למד כלום! הוריו התעקשו שלא לטפל בילד בטיפול הראוי לו, והשקיעו את כל מרצם בעזרים שיעזרו לילד, אך ללא הועיל.

כשהילד הגיע לשנתו העשירית, החליטו הוריו מחוסר ברירה לנסות את המהלך התרופתי, ולפתע צמח להם ילד חדש בבית, גרוע, ניוון, ילד מוכשר שרוצה ללמוד ולהצליח. כאן היה על ההורים להתחיל את הכל מחדש, פשוטו כמשמעו! - קריאה, חומש, משנה, וכו'. חצי שנה לאחר מכן אמו אמרה לי כשדמעות בעיניה: אני לא מבינה למה הייתי אימא אכזרית כ"כ, אטומה כ"כ, שחיכיתי כל כך הרבה שנים עד שהצלתי את הילד ועתידו...

הורים יקרים! לא כל סיפור קיצוני כל כך, אך גם לא בכל מקרה שלא נזדרז לטפל, נוכל להציל את המצב, ואת הפער שנעצר...

כללו של דבר: עלינו להסתכל מה טוב לילדנו בטווח הרחוק, ולפעול בהתאם.

ד רכו של עולם להסתכל בכל בעיה 'מה הרחוב אומר על כך', או 'כיצד יתקבל מה שאעשה בעיני הציבור הרחב'. ה"מה יאמרו" מכריע החלטות גורליות, ולפעמים הזדמנויות שאינם ניתנות לתיקון חוזר. כלפי מה הדברים אמורים? ישנם מצבים שילדנו מתקשים וסובלים, וניתן לעזור לילד על ידי עזרים חיצוניים כמו ריפוי בעיסוק, מורה מקדם, טיפול רגשי וכדומה. עלינו להבין שככל שנשקיע להקל לילד את התקופה החשובה הזאת, נחסוך צרות רבות וכאבי לב אשר מתפתחים וגדלים בעקבות ההזנחה בגיל הילדות!

ישנם מצבים יותר בעייתיים של חוסר ריכוז קיצוני, ובפרט כשמתווספת לכך אימפולסיות; הילד מאבד את מקומו בכיתה ובחברה, מתפתח פער לימודים שקשה להדביק אותו, והבעיה העיקרית - הילד מאבד את האמון בכוחותיו, כי הוא רואה שכל מה שהמלמד מסביר אינו נקלט במוחו. מבדיקה שנערכה בקרב הצעירים שנשירו מהדרך, התגלה הנתון המדאיג ש- 40% מהם סבלו בילדותם מבעיות קשב וריכוז קשות שלא טופלו כראוי!

בדורנו ישנם טיפולים תרופתיים אשר הצליחו לעזור להתמודד עם הבעיה ברוב המקרים, ובמקרים הקשים ביותר - למזער אותה. אף אחד לא ממליץ לבחור בהם מלכתחילה, אך ההכרח לא יגונה.

ישנם הורים שחוששים ממהלך כזה, והן בשל תופעות הלוואי שהתרופות יוצרות. ייתכנו אמנם תופעות לוואי מסוימות, רק שעלינו לדעת שלחלק מתופעות הלוואי הילד מסתגל בדרך כלל, ועלינו לקחת בחשבון שגם תופעות הלוואי שנסארות, פחותות עשרות מונים מתופעות הלוואי שנסארות לילד שאיננו מטופל...

הכרתי תלמיד אחד שהייתה לו בעיית קשב וריכוז שפגעה בו באופן חמור ביותר, כך שרוב הזמן הוא בילה בחצר הת"ת במשחקים עם עצמו...

מהנעשה והנשמע במוסדותינו

במעמד רביעי ומורי הוראה ובראשם הגר"מ סירוטה וראש הישיבה הגר"ש שטרן, קיבלו האברכים המצוינים שזכו ועמלו רבות על לימוד התורה תעודות הוראה לשם ולתפארת. הזרעים בדמעה - ברירה יקצרו!

עד מתי להלחם?

המשיח לא נגמור איתה. זה מלחמה לדורי דורות כמו שכתוב 'מלחמה לה' בעמלק מדור דור'.

ולכן, כשבכזו מלחמה רוצים לראות מי ניצח, בודקים מי לא התייאש, מי עדיין מחזיק את כלי המלחמה בידו בעוז ובתעצומות, כאומר 'לעולם לא אניח את כלי הנשק מיד. הם תקפי ותפארתי ועליהם אני חי' - רק הוא המנצח האמיתי.

והסיבה לכך היא פשוטה מאוד, וככל שהיא פשוטה כך היא נוקבת: לנצח את היצר אי אפשר. הלא הוא מלאך ואני אדם. הוא מכיר את כל הטריקים כבר אלפי שנים ואני בקושי נולדתי. נו, אז איך רוצים ממני שאנצח? והתשובה היא שלא רוצים. רוצים שתלחם! ואז כבר הכל זירום, יהיה 'כי יעמוד לימין אביון להושיע משופטי נפשו', כי הקדוש ברוך הוא ברא את היצר שלי ויודע שאלמלא יעזור לי אינני מסוגל להתגבר עליו בשום אופן, והוא לא ישאיר אותי לבד.

אז זה מה שאנחנו מראים אחרי יום הכיפורים, אחרי שעברנו ברוך ה' את כל הימים השמימים והמאוסים הללו בהם השתדלנו בכל הכוח להלחם בעמלק: אנחנו מ-מ-ש-י-כ-י-ם! לא נעצור ולא ניפול, תמיד נמשיך להלחם! איננו משלים את עצמנו שהצלחנו למגר את האויב, זה עבודתנו תמיד וזו גם תהיה עבודתנו, להלחם שוב ושוב.

אסיים בנימה אישית: לפני זמן קצר התקשר גיסי לברכני במזל טוב על יום הולדתי, ואני בתגובה נאנחתי עמוקות. לשאלתו, ענית כי אינני מרגיש שעשיתי משהו ממשי בשנה החולפת או בכלל בכל חיי. הוא ענה בכזו בהירות שהוצאתי מהכלים: 'בטח שעשית: נלחמת, ונפלת. ואז קמת, ונלחמת, ושוב נפלת. ומיד קמת, ושוב נלחמת, ונפלת. כך היה, וכך יהיה בכל חייך. זו מטרת החיים! העיקר להמשיך ולהלחם!'

(ליקוטי הלכות שבת ז נד)

מה נחמד הולך להיות! אחרי שעברנו את כל הימים הנוראים ואת יום הכיפורים, אנחנו סוף סוף נקיים מכל העומס הכבד שהצטבר עלינו במשך השנה הארוכה. כעת אנו צחים ומצוחצחים, בימים שעברו עלינו עד היום הרי לא חטאנו מחוסר זמן, רק צריך לשמור שכך זה יימשך...

בסוכות בבוקר נזכה בעזרת ה' לקחת את הלולב והאתרוג ושאר המינים, לאחוז בהם בידינו הקטנות ולהרגיש את הניצחון הסופי על הנאצים, סליחה, על היצר. כידוע מדברי הזוהר הקדוש (תיקו"ז יג דף כט), שלאחר המלחמה הקשה שעברה עלינו בימים הנוראים לא יודעים מי ניצח את המלחמה, וכששואלים את הקב"ה מי ניצח הוא אומר שמי שמחזיק את כלי המלחמה בידו הוא המנצח. והנה עם ישראל מחזיק את הלולב שדומה לכידון כנגד השטן, כאומרים 'גירא בעינא דשטן'.

אבל מה שלא הבנתי בזוהר הזה, הוא שבדרך כלל זה הפוך! העם שניצח שמח שסוף סוף הוא יכול להניח את כלי המלחמה מידו ולשים אותם בארון. המנצח לא נוגע בכלי הקרב יותר. למה כשאנו אווזים את הלולב בתור כלי מלחמה זה אומר שאנחנו המנצחים?

אבל כשחשבתי על זה שוב הבנתי שלקחתי את המשל רחוק מדי. נכון, במלחמה רגילה המנצח לוקח בשבי את הרמטכ"ל ושר הבטחון של הצד המפסיד, שם אותם בכלא מעשיהו לשנים ארוכות וסוף סוף הוא יכול להשקיע 'בכם, העם שלנו' ולא במלחמות. אבל כשאנו נלחמים במשטין של ראש השנה העבודה לא נגמרת בכלל. ראש השנה נקרא 'יום הזיכרון' כי בו אנחנו נלחמים בעמלק שהוא 'שר השכחה', וכשנלחמים בעמלק לא גומרים כל כך מהר. זה ארון יותר מ'מלחמת שלושים השנה' ואף מהמלחמה הבלתי נגמרת עם הפלסטינים האוורורים. זו מלחמה תמידית ונצחית, שעד שלא יגיע

**כשנלחמים בעמלק
לא גומרים כל
כך מהר. זה ארון
יותר מ'מלחמת
שלושים השנה'
ואף מהמלחמה
הבלתי נגמרת עם
הפלסטינים...**

לצעירי הצאן

מי שזוכה לאור הסוכה...

אָנו חוֹשְׁבִים שֶׁהִסְכָּה הִיא דְּפִנּוֹת עֵץ עִם עֲלִים לְמַעַלָּה... אֵךְ הָאֱמֶת הִיא שֶׁקְדֻשָּׁתָהּ מְכוּוֹנָה כְּנֶגֶד עֲנֵי הַכְּבוֹד, וְאָדָם שֶׁזוֹכֵה לְקַבֵּל אֶת אוֹרָהּ זוֹכֵה לְדַבֵּר גְּדוֹל מְאוֹד, וְעַל יְדֵי קְדֻשָּׁתָהּ אֲפִשֶׁר לְזַכּוֹת אֶפְלוּ לְבַחֲנֵינָה רוּחַ הַקֹּדֶשׁ וְלַעֲדוֹד דְּבָרֵים נִפְלְאִים

מתוך מאמר ראש הישיבה

דרך מיוחדת להשגת מזומנים

95 שנים לפטירתו של רבי מאיר אריק זצ"ל, שב"ק ט"ו תשרי תשפ"א - תרפ"ו

הימים נענתה הרבנית, ספק בבדיחותא ספק בטרונים: 'אנכי חשבתי כי התחתתי עם אחד מגדולי הדור... במציאות אני רואה כי לדברך כל המבקרים בבית הם גדולים ממך בלמדנותם...!'

גם כעת אכלו השניים ארוחה דלה במטבחו הקט של רבי מאיר, עד שנשמעו שוב דפיקות בדלת. רבי משה דוד האורח עוד הספיק לתמוה לעצמו היכן ישב האורח הטרי ומה יונח בצלחתו הריקה, אך רבי מאיר כבר פתח את הדלת ובפתח עמד יהודי שלא היה נראה כי יאות לאכול מהמאכלים הדלים של רבי מאיר.

'מה רצונכם' שאלו רבי מאיר בחביבות, והיהודי שילב את ידיו בנינוחות, מעשה גביר מובהק, ואמר לרבי מאיר כי בעוד שעות ספורות תתקיים בחצר ביתו המרווחת סעודת נישואין מפוארת לבנו היקר, 'מאוד ישמח את כולנו' אמר האורח 'שרבינו יבוא לסדר את הקידושין ולברך את בני הזוג הטריים'.

רבי מאיר לא היסס לרגע: 'איזו השגחה פרטית! בדיק כעת יושב כאן הגאון מטישימפא, שוודאי שמעת על למדנותו וצדקותו, סבורני כי אין ברכה גדולה מזו לבנו וכלתך המיועדת, סידור קידושין של הרב מטישימפא'.

היהודי הסתכל בהלם על פניו של רבי מאיר, לראות אם אינו חומד לו לצון, וכשראה שהוא רציני אמר: 'וכי לחינים בחרתי את רבינו מכל הרבנים שכעת בוניה? ברצוני שרבינו עצמו יהיה מסדר הקידושין בחתונתנו הערב!'.

רבי מאיר לא נבהל: 'קח לך את רבי משה דוד מטישימפא, הוא ממש כמנוני!'

כששמע היהודי את המילים המפורשות יוצאות מפי רבי מאיר אריק נכנע, ונכנס הביתה לבקש מרבי משה דוד שישימש הוא כמסדר קידושין הלילה.

בשעת ליל חזר רבי משה דוד מהחתונה המפוארת, בה הספיק לפגוש עוד מלמדי העיר ולהתבשם ביניה של תורה, כשלפני לכתו העניק לו הגביר המחונן חבילה נכבדה של מצלצלין, כחוקרה על בואו וסידורו.

באחד הימים הבאים פגש רבי משה דוד את רבי מאיר, והתפלל בפניו על התמקומו מהחתונה של הגביר. 'מה פסול מצאתם בו שלא אבייתם לסדר את קידושי בנו ושלחתם אותי חילופכם?'

'לא פסול הוא זה' התחייק רבי מאיר, 'אלא שבתוך שיחתי עמכם שמעתי מכם כי סיבת בואכם הנה הוא לטפל בעיית העיניים ממנה אתם סובלים. הערכתי כי תצטרכו כסף, והרבה, כדי לשלם לרופאים מומחים שירפאו את העיניים במקצועיות, והערכת גם כי סידור קידושין אצל הגביר היא דרך נפלאה לסדר את העניין הלוה, כפי שאכן קרה...'

(מקור: 'המאיר לעולם' בשם הקדמה לספר תפארת אדם)

יעת החסידים נכנסה ביראת קודש אל חדרו של הרב הקדוש רבי ישכר דוב מבעלזא. הרבי הרים את עיניו: 'מהיכן אתם?' שאל. ראש החבורה הזדרז לענות שמקום מושבם הוא בעיר טארנא. פניו של הרבי אורו: 'מטארנא אתם? מה שלומם של הגאון רבי מאיר אריק, ראב"ד עירכם?'. החסידים הסתכלו זה על זה במבוכה והחמיצו פנים. חסיד נועז אחד אמר את שחשבו כולם: 'הרב אריק אמנם הוא גאון בתורה, אבל בתור ראב"ד בעיר אינו עושה כמעט מאום. הוא שקוע יום וליל בלימוד עם תלמידיו, וצרכי העיר המרובים אינם מושגחים על ידיו כהוגן...!'

רבי ישכר דב לא רוה נחת למשמע הדברים, וענה בחרדת קודש: 'יהודי כמו הרב מטארנא מנהיג את העיר בקדושתו, מן השמים מסייעים בעדו לבל יאונה בעירי כל מכשול'.

• • •

רבי מאיר אריק לא חי לפני דורות רבים. הרבי מקלויזנבורג שנפטר בתשנ"ד עוד ראהו כשבא להבחן לפני ולקבל סמיכה דרבנו, והעיד עליו שצורתו היתה כקודש עליון וראו שהשכינה שרויה עליו. אך מושגיו היו כשל צדיק קדמון. מקורביו העידו כי מעולם לא ידע כיצד הוא הדרך לביתו, ותלמידו שהלך עמו היה צריך להוליכו כתייר ברחובות העיר לכיוון ביתו...

אך כמו הרבה מגדולי הדורות היה רבי מאיר עני מרוד. רבי יעקב מפשעווארסק סיפר על זכרונותיו על מהספדו של רבי מאיר שפירא על רבי מאיר אריק, כשלאחר בקשת מחילה מבני העיר הוכיחם בטרונים על שכשבו לנחם את האבלים בביתו של הרב אריק זצ"ל ראה כיסאות שבורים ודלת זועקת מכל פינה, דבר המראה כי בני העיר לא השכילו לכבד כהוגן את הגאון הנדיר ששהה במקרבם. וכך כתב רבי מאיר שפירא במכתבו: 'והגע עצמך מה עלה לו להגאון הנ"ל בטארנא, עיר ואם בישראל, אם לא בזיונות וצמצום פרנסה...'

וכשאנו שומעים על עניותו הזועקת רק מתחדד הסיפור אותו נקרא בשורות הבאות.

• • •

היה זה בימי שהותו של רבי מאיר אריק בוניה עקב מלחמת העולם הראשונה ששיבשה סדרי עולם, כשהגאון הנודע רבי משה דוד אסטרייכר, רב העיר טשימפא, בא לבקור בביתו של רבי מאיר.

רבי מאיר שמח על האורח כמוצא שלל רב, הגיש לפניו כוס חמין, שאל את האורח באיזו סוגיא עוסק הוא כעת וכבר היו השנים בעומקה של הלכה.

בהגיע עת ארוחת הצהרים נתדע האורח לדרכו של רבי מאיר אריק בהכנסת אורחים. רוצה הוא לארח את כל המזדמן אליו אף ממה שאין לו, ובהגיע כל אורח מבקש הוא מהרבנית את רשותה לאירוח כשהוא מפליג בשבח עיונו הזך והמעמיק של האורח התורן. מספרים, כי באחד

מנהיג את העיר בקדושתו. רבי מאיר אריק והמצבה שעל קברו

שאלה:

השנה שמעתי שחייבים בכל יום בחגים לשנות יין לשם שמחה, זה נכון?

לו שום שמחה בשתייתו פטור משתיית יין לשם השמחה.

מיין ענבים: לדעת הגר"מ פינשטיין, הגר"ש אלישיב, והגר"מ שטרנבוך, לא יוצאים בשתיית מיין ענבים (וכ"מ מאור לציון), ולדעת הגר"י קמיניצקי, הגר"ש איועבר, והצ"ח אליעזר, יוצאים במיין ענבים, וכן דעת הגר"נ קרליץ, אך הוסיף שאם מעורבים בו חומרים שגורמים לו שלא יוכל להיפך ליין לעולם אי אפשר לקיים בו שמחת יו"ט.

ואם מערב יין במיין ענבים באופן שטעם האלכוהול מורגש בו היטב הרי זה כיוון לכל הדעות.

בתוך הסעודה: לכתחילה אדם צריך לקבוע סעודתו ביום טוב על היין, ולכן יש לשנות יין בתוך הסעודה (שו"ע שם ס"א), אך גם כשלא ישתה בשעת הסעודה יקיים את מצות השמחה, ורק את דין 'קביעות סעודה על היין' לא יקיים. יוצא אם כן שמי ששותה יין בקידוש יכול לצאת בו ידי חובת שמחה.

נוסיף עוד מספר דינים: **בשר:** בזמנינו שאין לנו בשר שלמים אין חובה לאכול בשר בקר ברגלים, אך מצוה יש בדבר (ביאור"ל ד"ה כיצד).

לשמח את בני הבית: הדרך לשמח את הילדים הוא לתת להם דברים שהם אוהבים לאכול [בזמן חז"ל היה זה 'קליות ואגוזים'], לשמח את האשה הוא על ידי קניית בגדים ותכשיטים, והדרך בה הגבר משמח את עצמו היא, כאמור, על ידי שתיית יין.

תשובה: אכן, אך בחול המועד אינו חייב גמור [לרוב הדעות]. כמו כן, אם אתה ממש לא סובל יין והוא לא משמח אותך - אתה פטור מכך ותשתה מיין ענבים.

הרחבה: מקוצר מקום לא נביא את מראי המקומות, וניתן לקבלם במייל המערכת.

נאמר ב'שולחן ערוך' (סי' תקכ"ט) שאדם חייב להיות שמח טוב לב בחג, וזה כולל את חול המועד (משנ"ב סקט"ז). ונאמר ב'ביאור הלכה' (שם ד"ה כיצד) שבזמן הזה 'אין יוצאין ידי חובת שמחה אלא ביין'.

כמות: לדעת הגר"ש אלישיב חובה לשנות 'רביעית' יין [86 גרם לדעת הגר"ח נאה], או מלא לוגמיו [כ-55 גרם], אך דעת הגר"ש ואזנר, הגר"נ קרליץ, והגר"ח קניבסקי, שאם יש לו שמחה בפחות מרביעית - זה מספיק (וכ"פ בשו"ת באר משה).

חול המועד: לדעת הגר"ש אלישיב חובה לשנות גם בחול המועד, ולדעת הגר"מ שטרנבוך רק ביום טוב, ולדעת הגר"מ פינשטיין יש 'מעלה גדולה' לשנות יין בכל יום מימי חוה"מ, וכע"ז דעת הגר"י קמיניצקי ושו"ת באר משה.

בלילה: החזון איש מסתפק אם יש חובת לשנות גם ביום וגם בלילה או שמספיק באחד מהם. ודעת הקהלות יעקב שחובה בשניהם [וכן נראית דעת האור לציון]. השפת אמת נוטה לומר שלפי דעת הרמב"ם יוצא אם שותה בין ביום ובין בלילה.

טעם: אדם שאין טעמו של היין ערב לו כלל ואין

ניצוץ לשבת

מתוך גיליון 'ניצוץ', מגזין הלב לכל המשפחה

לא מסתדר לי בברסלב

להחיות את עצמנו דווקא מתי שרואים שלא הולך לפי מה שחשבנו והיינו רוצים. נחיה את עצמנו בכך שזכינו להיות ברה"א אצל רבינו ולומר כמה פעמים תיקון הכללי, וזכה אנו מאמינים באמונה שלימה שזה בוודאי יעמוד לנו ולזרענו ולזרע עולם עד עולם לצנח נצחים.

וכמו כן יש קהל גדול וחשוב ובעלי תשובה שיש להם כל מיני קשיים עם חינוך הילדים ונופלים עליהם כל מיני ספקות ובלבולים: מה לי להיות ברסלבי? כך לא מקבלים את הילדים שלי למסודות! הרי אם הייתי בעל תשובה פשוט ב'אור שמח' לא היו לי כל הצרות האלה, כל מה שעובר עלינו, ומה שזורקים מהישיבה בחורים שהתקרבו.

אבל צריך לזכור שיש לנו רבי שהוא יתקן את הכל. ואני אומר את זה מניסיון: יש לפעמים שנכנסים בראש כל מיני ספקות ובלבולים, בפרט שיש 'שלא כסדר' ורואים בברסלב כל מיני כתות כתות, לפעמים נכנס בבלוב 'מה לי ולקייבון, מה אני צריך את זה' וכו'. אך האמת היא שלא תעשה חכמות, תלך בתמימות ופשיטות, ואז תקבל את האור של ה'שוב' בעלמות.

(הרה"ח רבי ישראל מאיר ברנר שליט"א, מגזין 'ניצוץ' תשרי תש"פ)

זה הכל ניסיונות לראות אם אנו נשארים. רבי ישראל מאיר ברנר

רבי נתן כותב בהלכות סוכה שצריך להיות בקי בעייל בקי בנפיק, בקי ברצוא ובקי בשוב. והוא כותב שבזמן של 'שוב' צריכים הרבה יותר חיזוק,

ולכן בסוכות באים כל האושפיזין לחזק אותנו כשאנו יוצאים וגולים לדירת עראי, ואז, בבחי' 'נפיק' מתגלה האור הגדול יותר. כמו כן דווקא כשעובר על האדם 'שלא כסדר' אז הוא הזמן עם הגלילים הגדולים יותר.

רבי שמואל שפירא אמר לי, שהעיקר מה שאנו צריכים זה לא התבייש בשם ברסלב, לשמוח עם זה, להיות מאושר עם זה. אע"פ שאנו רואים כך וכך, ולא מוצא חן בעינינו כמה דברים, צריך להמשיך. זה הכל ניסיונות לראות אם אנו נשארם הלאה ברסלב'ר חסידים, אם אנו נשארם בקיבוץ הגדול והקודש באומן. כל זה ניסיונות.

ולכן אנו צריכים לשמוח שמחה גדולה שהיינו אצל רבינו בראש השנה ולהודות להקב"ה על זה, אפילו שהיה כך וכך, היה 'שלא כסדר' - לא צריך לדבר ולחשוב, זה לא עניין שלנו. רק לקחת את הנקודה של שמחה ולחיות עם זה,

פתגם השבוע

ר' נחמן מברסלב זצ"ל אמר, שאם היה לו בן היה לוקח אותו כבר בקטנותו להתבודד בתפילה בשדה

מתוך הספר 'פיקודן משמים', המדריך המושלם לחינוך. מאת ראש הישיבה הרב שמואל שטרן שליט"א

הצלחת ולרפואת הרב אליעזר בן עטיא שליט"א

מל משה בן שבע ואדל בת דבורה ציפורה רחמים לכל הישועות

העלון נתרם השבוע

הצלחת משפחת אוקן

הצלחת משפחת שרון

הצלחת משפחת שילר

ניצוץ נ"ח

סטודיו טאטע

סטודיו ליצירה יהודית

ניצוץ נר"י | צילום ילדים ומשפחות | מתנות ומזכרות |

tate.odel@gmail.com | 054.844.1858

אומן אחרי ארבעים שנה

לא הפסיק להתגעגע לאומן. ר' אברהם יעקב גולדרייך

היה זה ביום שני בבוקר. רבי אברהם יעקב נכנס לתחנת המוניות המרכזית כפי שסיכמ עם איש הקשר, אולם למרבה ההפתעה האיש לא המתין לו שם. מוניות באות ויוצאות, ולאיש אין זכר. השעות נקפו, פחד נורא תקף אותו: שמא לאחר כל היגיעה להגיע עד לכאן הדרך לאומן תחסם בפניו?

רגעים שאין לתאר

ואז עלו זכרונות מלפני ארבעים שנה והציפו את כל ישותו. כמו בחלום ראה את עצמו משתטח על האדמה בגבול פולין-רוסיה, כשמסביבו נשמעות יריות מחרירות. חיייו היו נתונות אז בסכנה ממשיית - אילו היו שוטרי הגבול מבחינים בו.

מחשבה מעודדת חלפה במוחו: 'כאן הרי לא נשקפת סכנת חיים. אם אתפס חלילה, בסך הכל אשב במאסר, ואולי אקבל קנס כלשהו'. הוא החליט החלטה נועזת: הוא אינו מתחשב לא עם הק.ג.ב. ולא עם האינטוריסט! הוא ניגש הישר למוניית הראשונה הנוסעת לאומן, שילם סכום מופקע ויצא לדרך - - -

אין מילים היכולות לתאר את הרגע שבו הגיעו לסיומן ארבעים שנות געגועים וניסיונות בלתי פוסקים. זכה רבי אברהם יעקב למה שגדולים וטובים לא זכו בדורו: פחות מחמש שנים לפני הסתלקותו הצליח סוף סוף להגשים את החלום ולהשתטח על הציון הקדוש!

פני כארבעים ושש שנים, ימים ספורים לפני חג הסוכות, נפטר ר' אברהם יעקב גולדרייך זצוק"ל, ידידו המושבע של רבי שמואל שפירא זצוק"ל. ר' אברהם יעקב נולד בפולין והתקרב ע"י אחיו הגדול ר' קלמן לברסלב. כשהיה בן שלוש עשרה כספה נפשו להגיע לאומן, ואכן ניסה במשך כחודש לחצות בלילה את הגבול אך הדבר לא עלה בידו. נדמה היה כי שאיפתו לא עלתה בידו, אך שנים אחר כך התקיים בו 'יגעת ומצאת תאמין' והוא הצליח להגיע לציון רביה"ק בדרך מופלאה ומיוחדת.

ניסיון הברחה שלא צלח

כארבעים שנה חלפו מאז ניסיונות הנפל של ר' אברהם יעקב בפולין, ובכל אותן שנים לא הפסיק לכסוף, להתגעגע ולהתפלל. והנה נפתח סדק צר, כחודו של מחט, אבל למרבה הצער השער הזה נפתח רק עבור אזרחי ארה"ב בלבד, בעוד שלתושבי ארץ ישראל לא נשארה כל אפשרות להצטרף אליהם.

רבי אברהם יעקב וחבריו לא אמרו נואש. הם נסעו לאמריקה בניסיון לקבל אזרחות שתאפשר להם לקבל אשרת כניסה לרוסיה. אבל לאכזבתם, לאחר חודשים ארוכים של שהיה בנכר, חזרה כמעט כל החבורה לארץ, למעט רבי אברהם יעקב עצמו שסירב לקבל עליו את הדין ולא הפסיק מלנסות שוב ושוב.

משימה בלתי אפשרית

ביום בהיר אחד נודע לו על אברך חסידי העומד לצאת לבריה"מ לצורך שליחות ציבורית. רבי אברהם יעקב יצר איתו קשר, והוא הסכים לצרפו לנסיעה. השניים הגישו בקשה לקבלת אשרת כניסה לרוסיה, כשבכוונה אין הם מזכירים את העיר אומן. האישור הנכסף התקבל, ובחודש חשוון תשל"א עלו השניים בלבבות פועמים על המטוס הממריא למוסקבה.

השלטון הקומוניסטי קיבל את פניהם בדרכו האופיינית, כשהם מצמידים לשניים מדריכי תיירות מטעם האינטוריסט, חברת המעקב הידועה לשמצה. המדריכים הפרידו בין השניים ושיכנו כל אחד מהם במלון אחר, מה שהפך את המשימה להתחמק מעיניהם הבלוטות ולצאת לאומן - בללתי אפשרית.

באחד הימים עזדו השניים לבית הכנסת הגדול של מוסקבה, שם ניגש יהודי בעל זקן קצרצר לרבי אברהם יעקב ושאלו ברמיזה: "האם אתם משתייכים לנחל נובע'?...". התשובה היתה כמובן חיובית. היהודי זיהה את עצמו כחסידי ברסלב בשם רבי ישראל קרוסונסקי (שמאוחר יותר עלה ארצה), והוא השתדל לקשר ביניהם לבין 'גורמים המתאימים'...

176 עמודים צבעוניים

מוקד מנויים: 02-623-1218

ערכת חג מיוחדת

הצטרפו כעת ותקבלו חיים טובים יותר

מתאים לכל בני המשפחה

ניצוצות

מנוי חלל לכל המשפחה